

KOSSMANN DE JONG ///

Zichtbare tijdelijkheid in de stad van verschillen

Wie BK City van west naar oost of omgekeerd doorkruist, bewandelt de Straat van Bouwkunde. Die doorbreekt de oude inwendige structuur van het gebouw en is in belangrijke mate bepalend voor de beleving daarvan. Het ontwerp is van het Amsterdamse architectenbureau Kossmann de Jong. Zij hebben ook het interieur van restaurant Het Ketelhuis, de ruimte rond de espressobar en de openbare voorzieningen inclusief het servicepunt bij de hoofdingang voor hun rekening genomen.

Net teruggekeerd uit Shanghai, waar Kossmann de Jong voor de Chinezen een groot project voor de wereldexpo doet, legt Herman Kossmann uit dat zijn bureau veel interieurs en tentoonstellingen doet. Niet met een vaste stijl, maar wel altijd vanuit de gedachte dat een ontwerp als het ware een vertelling moet zijn. "We hadden als idee dat het gebouw zichtbaar moest worden gecenterd." ///

Die gedachte heeft Kossmann de jong ver doorgevoerd in het werk voor BK City. "Job Roos bedacht dat er een as dwars door de gesloten structuur van het gebouw moest komen, wij dachten na over hoe je die dan het beste zou kunnen invullen", licht Kossmann toe. "Oorspronkelijk waren er strenge gangen met systeemplafonds en heel veel deuren met hokjes erachter. Om het huidige aanzien van de straat mogelijk te maken, zijn er allerlei sparingen gemaakt en die plafonds eruit gehaald. Met als idee zoveel mogelijk van het oorspronkelijke gebouw in het zicht te laten.

GEBOUW ONAF LATEN /// Wat Kossmann absoluut niet wilde, was alles netjes 'af' maken en alle wonden van het slopen weg plamuren of onvolkomenheden overschilderen. "We zijn met alle architecten aan dit project begonnen vanuit de gedachte dat de faculteit er slechts voor een jaar of vijf zou worden gehuisvest. Om het idee van die tijdelijkheid te benadrukken, moest het gebouw enigszins onaf blijven. Nu er sprake van is dat de faculteit misschien toch permanent aan de Julianalaan gevestigd blijft, kun je je afvragen of dat concept dan niet moet worden aangepast. Daar is ook over nagedacht, maar de decaan wil het idee niet zomaar aantasten. Dat snap ik, want de sfeer van zelf doen en aan het gebouw sleutelen past bij Bouwkunde.

Daar leren ze op die plek ook voor door en dat geeft een enorme energie. De inrichting te af en te hermetisch maken zou niet goed zijn geweest. Er moest een omgeving worden geschapen waar voor de studenten genoeg mentale ruimte over zou blijven om zelf op nieuwe ideeën te komen. Elke generatie studenten drukt er in zekere zin toch zijn eigen stempel op. Zo hoort dat ook."

"Voor de straat zijn we daarbij op zoek gegaan naar een superelement om er een eenheid van te maken. Dat is dus die houten wand geworden, een soort superboekenkast die er een beetje uitziet of je hem zelf in elkaar hebt getimmerd. Er gebeurt van alles mee en er is overal wat te zien", meent Kossmann. "Er zitten open ruimtes in waar je doorheen kunt lopen en andere waar je alleen doorheen kunt kijken. Daarachter zaten vroeger allemaal kamertjes, die hebben we doorgezaagd voor meer doorkijk. Nu zitten Stylos, de bookshop, de repro en de bouwkundewinkel er. Allemaal verschillende functies die om verschillende inrichtingen vragen. Stylos heeft vergaderruimte nodig, de bookshop moet zijn boeken kunnen etaleren en opslaan, en zo meer. Dat is allemaal gerealiseerd. Aan de buitenkant zijn vitrines en nissen die allerlei mogelijkheden bieden. Zo heeft de faculteit een collectie mooie maquettes die je daarin kunt exposeren."

NIET DUUR, WEL FUNCTIONEEL /// In het ontwerp is rekening gehouden met het feit dat de bomen financieel niet tot de hemel groeien en er dus op de kosten moest worden gelet. Dat is ook in Het Ketelhuis goed te zien. Kossmann: "We hebben de oorspronkelijke structuur weer blootgelegd en in het restaurant een landschap getimmerd van underlaymentplaten, waar banken, keukens en dergelijke in zijn verwerkt. De studenten hebben zelf nu ook underlayment toegepast in de Bouwpub. Logisch, het is niet duur, wel functioneel en past bij de gedachte van tijdelijkheid. We zijn destijds trouwens met het restaurant begonnen. Uit praktische overwegingen, want terwijl in het gebouw nog volop werd gewerkt, konden we in dit los staande gedeelte al uit de voeten met ons ontwerp."

"We zijn nu Het Ketelhuis alweer aan het verbouwen. Dit jaar zijn er 700 nieuwe studenten bij gekomen en harst het restaurant met name in de lunchpauze uit zijn voegen. We gaan de omliggende ruimtes er meer bij betrekken om meer zitplaatsen erbij te krijgen. We kunnen een aantal onderdelen waar we in de haast nooit aan toe zijn gekomen hiermee nog oplossen. Verder hebben een aantal recente sessies met studenten die we gebruik maken van het ketelhuis ons heel erg geholpen het ontwerp te verbeteren."

VERBORGEN POTENTIE /// Sterk aan BK city nu vindt Kossmann dat er zoveel verschillende stijlen en sferen in het gebouw aanwezig zijn. "Dat sluit aan bij het stedelijke karakter dat Wytze Patijn voor ogen had", stelt hij "De verschillen maken dat alleen maar sterker. Of je zoiets in elk oud gebouw kunt uitvoeren, weet ik niet. Het hangt natuurlijk ook af van welke functie een gebouw moet gaan krijgen. Elk gebouw heeft zijn eigen verborgen ruimtelijke potenties die je tevoorschijn moet zien te krijgen. Als je uiteindelijk meer af moet breken dan laten staan, is er iets niet goed gegaan."

Heeft hij zelf iets van deze megaklus geleerd? "Jazeker. Bijvoorbeeld dat in ons werk intuïtie toch heel belangrijk is. Dat hadden we in dit project ook hard nodig, want soms werden er dingen gesloopt vóór je wist wat er op die plek verder ging gebeuren. Het blijkt voordelen te hebben als je – zoals hier – niet alles in processen, protocollen en bestekken kunt afvangen. Dat het toch allemaal goed kwam, heeft te maken met het onderling vertrouwen en de regie die er is gevoerd. Want in deze situatie was iedereen gedwongen goed samen te werken. Dat was leuk en spannend. Het gaf eenzelfde soort gevoel als toen je als kind samen hutten ging bouwen!" ■